

УДК 821.113.5-31.1-93
С 24

Med beina på nakken
Copyright © Gyldendal Norsk Forlag AS 2015 [All rights reserved.]

Арне Свінґен

С 24 Ноги в руки, і гайда! [Текст] : повість / Арне Свінґен; переклад з норв. Наталі Іваничук. — Львів : Видавництво Старого Лева, 2024. — 176 с.

ISBN 978-966-448-312-1

Коли Ейрік з татом опиняється в Берліні, це може скидатися на мандрівку або канікули, однак це ні те, ні інше. Чому гаслом підлітка в інвалідному візку і його тата стає: «Ноги в руки, і гайда»? Куди поділася мама Ейріка, як пов'язаний з його життям готичний трилер Мері Шеллі «Франкенштейн» і чому хлопець не може навчатися зі своїми новими друзями в німецькій школі — читайте у захопливій повісті норвезького письменника Арне Свінґена в чудовому перекладі Наталі Іваничук.

УДК 821.113.5-31.1-93



Co-funded by the
Creative Europe Programme
of the European Union

© Арне Свінґен, текст, 2015
© Наталя Іваничук, переклад, 2024
© Андрій Андрішак, художнє оформлення,
2024
© Видавництво Старого Лева,
українське видання, 2024

ISBN 978-966-448-312-1

Усі права застережено

Арне Свінґен

НОГИ В РУКИ, І ГАЙДА!

З норвезької переклала
Наталя Іваничук

Львів
Видавництво Старого Лева
2024

Голова труситься, коли я прихиляюся до вікна. Хотілось би, щоб моя голова мала перемикач. Щоб я міг вимкнути її і не думати про те, що сталося.

Я зажмурююся — і все знову зринає перед очима. Дуже виразно, не в імлі.

То був перший безхмарний день за багато днів. Тато дуже спітнів, навіть не сказав «привіт». Усі кричали нам услід. Тато такий сильний, що відніс мене в машину.

— Усе буде добре! — промовив він надто голосно мені у вухо.

Коли він затягнув усередину моє крісло на колесах і зачинив дверцята авта, голоси юрби зникли. Тато їхав так швидко, що машину заносило наче взимку. Я не міг пристебнути пасок безпеки. А коли ми проїжджали на червоне світло, просто заплющував очі.

Тато мимохіть впустив мене з рук, коли витягав з авта. У мене почало кровити чоло. У кишені тато мав цілу пачку банкнот по двісті крон. Він попросив чоловіка у квитковій касі поквапитися.

Це не сон. Бо коли я розплющив очі, повз вікно пролітали ліси, будинки й дороги. Сонце засліплювало очі. Угорі ясніло безхмарне небо.

Я здер кірку на чолі, і знову потекла кров. Коли спираюся на підвіконня, татові не видно крові. Рука стерпла від довгого перебування в одному положенні, але сьогодні я не той, хто здається.

Багато годин ми мовчали. Багато про що й говорити не треба, хоча думаємо про одне й те ж.

Ми вже так далеко від дому, що, гадаю, нам скоро час виходити з потяга. За вікном, без сумніву, розмовляють чужинецькою мовою.

Тато тре обличчя. Навряд чи він спав уночі. Я то полежав на лавці під залізничною станцією в якомусь чужому місті, а тато мене пильнував. Якби хтось спробував нас пограбувати, він точно всіх повбивав би.

— Тобі не треба в туалет? — запитує тато.

— Ні, усе добре.

— Голодний?

— Трохи.

— Я щось роздобуду. Посидь тут, — каже тато.

Він переходить у сусідній вагон. Коли тато просить мене посидіти й нікуди не йти, він точно не думає, що говорить. Буває, я кажу стороннім, що ще не навчився ходити. Більшість не розуміє, чи можна сміятися з моїх слів.

Коли тато повертається з трикутним сандвічем, загорненим у целофан, чоло вже не кровить. Між білими скибками хліба лежать шматочки курки й сиру.

— Смачно, — промовляю я з повним ротом.

Тато не відповідає, мовчки жує свій сандвіч.

Потяг зупиняється. Хтось виходить, хтось заходить. «Віттенберґе» — написано на табличці на платформі. Схоже, як удома, однак кольори відрізняються, і люди — теж.

— Ми їдемо до спеціаліста, який допоможе тобі цілком одужати, — каже тато.

— Справді?

— Ні, але так треба сказати кондукторові, якщо буде доскіпуватися.

— Ага.

— Просто тримай рот на замку. Говорити буду я.

Я киваю. Сандвіч дуже смачний, але я швидко наїдаюся. Мабуть, насправді він не такий уже й смачний. Я загортаю решту в целофан.

— Більше не хочеш? — питає тато, який вже з'їв свій.

Я хитаю головою. Тато дожовує мій недоїдений шматок — з кутика рота стікає білий соус. Думаю, що тато виграв би конкурс жерунів.

Потяг від'їжджає від станції, місто змінюється лісами. Колія знає, куди провадити. Перестук коліс — наче монотонна музика. Рано чи пізно ми доїдемо до нашої кінцевої станції.

Якби я вмів літати, не переймався би тим, що не можу ходити. Але іноді було би класно побігати. Я біг би так швидко, що дні здавались би дуже короткими. Буває, я думаю, що добре було б трохи менше думати. Мій мозок наче постійно в дорозі.

Кондуктор схожий на поліціанта без мундира. Він просить показати квиток, якого в тата нема. Тато розказує про мене впереміш норвезькою й англійською, піднімає мої ноги, показуючи возик. Махає перед носом кондуктора норвезькою двістікровою купюрою. Я бачу, як напружено міркує кондуктор. Напевно, продумує аргументи за і проти, наче суддя в судовій залі. Його відповідь сердить і водночас засмучує тата. Мені не подобається, коли тато говорить надто голосно.

Атмосфера напружена. Тато знову тицяє на мене, каже щось про *important specialist in Berlin*¹. Однак кондуктор рішуче хитає головою і йде.

¹ ВАЖЛИВОГО СПЕЦІАЛІСТА В БЕРЛІНІ (АНГЛ.).

— Доведеться виходити, — каже тато.

— Куди ми підемо?

— От тільки не скигли зараз!

Хвилини за десять потяг зупиняється на наступній станції. Тато спершу виносить багаж. Потім — возик, який став частиною мого тіла. Після того як виніс мене, викрикує щось кондукторові, чого я волів би не чути.

Він котить возик по перону, гупає мною по східцях, хоча в далекому кінці перону є ліфт. Ми виходимо на вулицю з будинками й крамницями.

— Мушу дещо залагодити. Зачекай тут, — каже тато, кладучи торбу мені на коліна.

Я сиджу й думаю, як далеко треба відійти татові, щоб я не чув його голосної лайки. Він зникає за рогом вулиці.

Перехожі дивляться на мене. Якась жінка щось каже мовою, якої я не розумію. Я хитаю головою. Якщо питає, чи я разом з татом, відповідь буде заперечна. Якщо питає, чи я сам і заблукав, відповідь буде ствердна. Похитавши головою, я потуплюю очі. Жінка гладить мене по голові. На щастя, вона йде, уже ні про що не питаючи. Татова торба мала б більше важити. Коли Інґрід і Стейн брали мене в гори, мій наплічник був удвічі важчий.

Я знаю, що за хвилину ця мить уже стане історією. Тоді я опинюся в майбутньому й засмучуся ще більше.

На вулицях страшенно людно. Хтось купує ковбаски з віконця у стіні. Кілька поважних пань сидять за вітриною кондитерської. Між віконцем з ковбасками й кондитерською — взуттєва крамниця, зовсім порожня. Я встигаю оглянути майже все в обох напрямках, доки нарешті з'являється тато. Він нічого не каже, просто котить мене туди, звідки щойно надійшов. Зрештою, ми зупиняємося перед дверима будинку. Тато піднімається до дверей і дзвонить. Відчиняє жінка, усміхається мені. Тато затуляє возик східцями. Жінка на мить зникає, а тоді повертається з кухликом морозива й ложечкою, простягає мені.

Я не хочу морозива.

— Дякую.

— *Er ist sehr schön*,¹ — промовляє вона.

Сподіваюся, це не те, що я думаю. Тато котить мене у кімнату з двоспальним ліжком, шафою та вікном. Вона майже така завбільшки, як кімната, про яку Інґрід і Стейн сказали, що вона моя. У цій зовсім інші речі. Тато намагається дослідити, чи не можна двоспальне ліжко розділити на два, але тоді довелося би розрізати ножицями матрац. Він знає багато лайливих слів, які я нечасто від нього чую.

Тато відкриває сумку, дістає свій несесер.

¹ ВІН ДУЖЕ КРАСИВИЙ (НИМ).

— Можеш позичити мою зубну щітку, — каже він.

Туалет у коридорі, зате в кімнаті є умивальник. Татова зубна щітка не надто приємна на смак навіть з пастою. Він допомагає мені під'їхати ближче до умивальника, щоб я міг сполоснути рот.

Татові банкноти по двісті крон зникли. Натомість він перераховує на ліжку маленький стосик євро. Закінчивши підрахунок, рахує знову. У моїй кімнаті в Норвегії стоїть модель «фольксвагена», яка править за скарбничку. Там назбиралося чотириста крон. Я радо віддав би їх татові.

Заріст на татовому обличчі темний і водночас сивуватий, як у різдвяного гнома. Добре, що ми нечасто обіймаємося, бо нині тато колючий.

— Ти розумієш, що відтепер усе стане інакше? — питає тато, дивлячись на мене.

Я киваю.

— Тепер нас лише двоє, Джонні, — веде далі тато, помахуючи вказівним пальцем.

Я не люблю, коли він називає мене Джонні. Бо мене звати Ейрік. Це підтверджує паспорт, якого я з собою не маю. Тата ніхто не послухався, коли мені обирали ім'я. Іноді мені здається, що він не пам'ятає мого справжнього імені.

— Що ми тут робитимемо? — питаю я і відразу шкодую, що запитав.